

MIAA - Dull Asesu Ansawdd Allanol y Gwasanaeth Archwilio Mewnol

1 Cyflwyniad a Chefndir

O fis Ebrill 2025 ymlaen, mae'n ofynnol i MIAA gydymffurfio â'r Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (Sector Cyhoeddus y DU) (y cyfeirir atynt gyda'i gilydd fel GIAS trwy gydol y ddogfen hon). Mae'r dogfennau hyn yn disodli Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS).

Fel sy'n ofynnol gan y GIAS, rhaid cynnal asesiadau allanol i gadarnhau ein cydymffurfiaeth â'r safonau o leiaf unwaith bob pum mlynedd gan aseswr cymwys, annibynnol neu dîm asesu o'r tu allan i'r sefydliad.

Mae dau ddull o Asesu Ansawdd Allanol a ganiateir o dan GIAS:

- Mae aseswr allanol yn cynnal asesiad llawn; neu
- Mae aseswr allanol yn dilysu hunanasesiad y gwasanaeth archwilio mewnol.

2 Dull Asesu Ansawdd Allanol – Cwmpas, Amllder a Rhesymeg

Mae MIAA yn cynnal hunanasesiadau blynyddol yn erbyn GIAS (a'r safonau blaenorol). Yr opsiwn mwyaf effeithlon ac sy'n rhoi'r gwerth gorau am arian yw comisiynu asesydd allanol i ddilysu ein hunanasesiad ni.

Cwblhawyd ein Asesiad Ansawdd Allanol diwethaf ym mlwyddyn ariannol 20/21 ac felly mae'n ofynnol i ni gomisiynu Asesiad Ansawdd Allanol yn 25/26 i fodloni'r gofyniad 5 mlynedd a amlinellir yn GIAS.

Bydd y dull hwn yn rhoi sicrwydd o'r gwasanaeth y mae MIAA yn ei gynnig a bydd adroddiad terfynol yn cael ei gynhyrchu i'w rannu â phwyllgorau archwilio cleientiaid.

3 Yr Asesydd Allanol

Mae MIAA wedi penodi'r Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) i ymgymryd â'n Asesiad Ansawdd Allanol. Mae CIPFA yn un o'r cyrff proffesiynol sy'n gosod y safonau archwilio mewnol ar gyfer cyrff cyhoeddus ac yn rhoi arweiniad proffesiynol ar y safonau yn ogystal ag agweddau eraill ar archwilio mewnol, sicrwydd, llywodraethiant a rheoli risg. Mae'r tîm CIPFA yn brofiadol, yn gymwys ac yn annibynnol ar MIAA a'n cleientiaid ac felly'n bodloni gofynion y GIAS yn llawn.

4 Prif Awdurdodau – Gofynion Asesiad Ansawdd Allanol

CIPFA yw'r Gosodwr Safonau Archwilio Mewnol Perthnasol (RIASS) ar gyfer llywodraeth leol y DU (sy'n cynnwys yr heddlu a'r gwasanaethau tân). Yn ddiweddar maent wedi cyhoeddi papur briffio ar [Asesiadau ansawdd allanol o archwilio mewnol mewn llywodraeth leol yn y DU](#). Mae'r briff hwn yn nodi: Lle mae gan ddarparwyr archwilio mewnol fwy nag un cleient

llywodraeth leol, dylid ystyried y trefniadau llywodraethiant ar gyfer archwilio mewnol ar wahân fel y gellir dod i gasgliad ar gyfer pob cleient.

Bydd Asesiad Ansawdd Allanol MIAA yn rhoi sicrwydd ar y gwasanaeth rydym yn ei gynnig i chi ac felly ni fydd yn darparu casgliad ar eich trefniadau llywodraethiant mewnol unigol ar gyfer archwilio mewnol. Byddem yn eich cyngori i gysylltu'n uniongyrchol â CIPFA ar y mater hwn.

5 Cymeradwyaeth y Pwyllgor Archwilio

Fel y nodir o dan GIAS, mae'n ofynnol i ni ofyn i'n **pwyllgorau archwilio cleientiaid gymeradwyo** ein cynllun ar gyfer Asesiad Ansawdd Allanol a amlinellir yn y briff hwn.

Atodiad A – Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (sector cyhoeddus y DU)

Parth III: Mae *Llywodraethu Swyddogaeth Archwilio Mewnol y Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (sector cyhoeddus y DU)* yn gosod nifer o gyfrifoldebau ar Fyrddau ac Uwch Reolwyr waeth beth fo'r model archwilio mewnol (e.e. gwasanaeth a rennir, tîm mewnol ac ati...)

Mae'r Amodau Hanfodol ar gyfer Byrddau ac Uwch Reolwyr a amlinellir yn y safonau yn ofynnol i gefnogi archwilio mewnol i gyflawni ei ddiben a chydymffurfio â safonau. Mae'r Gosodwyr Safonau Archwilio Mewnol Perthnasol (RIASS) ar gyfer llywodraeth leol y DU, CIPFA, wedi cydnabod bod y strwythurau llywodraethiant, cyfreithiau a rheoliadau o fewn llywodraeth leol y DU yn effeithio ar sut y gellir cymhwyso'r Amodau Hanfodol. Mae CIPFA wedi cynhyrchu cod ymarfer ar gyfer llywodraethu archwilio mewnol yn llywodraeth leol y DU¹ (y Cod) sy'n bodloni amcanion yr Amodau Hanfodol fel y bo'n briodol i Lywodraeth Leol y DU. Mae'r Cod wedi'i gynllunio i weithio ochr yn ochr â *Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (sector cyhoeddus y DU)*.

Dylai awdurdodau esbonio sut maent yn cydymffurfio â'r Cod yn eu Datganiad Llywodraethiant Blynyddol a dylai aelodau'r Pwyllgor Archwilio ac Uwch Reolwyr ymglyfarwyddo â chynnwys llawn y Cod.

Er mwyn eich cefnogi i fodloni gofynion y Cod, rydym wedi rhestru Darpariaethau lefel uchel y Cod yn y tabl canlynol sy'n amlinellu sut rydych yn sicrhau cydymffurfiaeth barhaus:

I'ch cefnogi i fodloni gofynion y Cod, fe wnaethom roi papur briffio i chi: *25/26 MIAA Local Government Audit Committee Insight and Client Briefing – Global Internal Audit Standards (UK public sector), April 25* yn rhestru Darpariaethau lefel uchel y Cod ac yn amlinellu sut rydych chi'n sicrhau cydymffurfiaeth barhaus:

Fe wnaethom dynnu sylw at y ffaith bod Sefydliad yr Archwilwyr Mewnol (IIA) yn cynhyrchu canllawiau pellach ar y broses asesu ansawdd archwilio allanol. Cytunodd y Gosodwyr Safonau Archwilio Mewnol Perthnasol (RIASS) ar gyfer Sector Cyhoeddus y DU sy'n eistedd ar Fwrdd Cyngori Safonau Archwilio Mewnol Sector Cyhoeddus y DU (IASAB) i adolygu'r canllawiau Asesu Ansawdd Allanol fel y'u cyhoeddwyd i asesu a fyddant yn cael eu mabwysiadu neu i ba raddau y byddant yn cael eu mabwysiadu gan sector cyhoeddus y DU. Mae'r IASAB wedi penderfynu cyhoeddi datganiad ar sut y gellir mynd i'r afael ag Asesiadau Ansawdd Allanol yn sector cyhoeddus y DU. Nid yw'r datganiad hwn wedi'i gwblhau eto ond gallwn gadarnhau bod y dull y mae MIAA yn ei gynnig i asesu ein gwasanaeth i chi yn cyd-fynd â'r dulliau a amlinellir yn y datganiad drafft. Fel yr amlygwyd yn adran 4 o'r briff hwn, ni fydd hyn yn rhoi casgliad ar eich trefniadau llywodraethiant mewnol.

¹ [Governance of Internal Audit in Local Government | CIPFA](#) (Saesneg yn unig)